

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 31: Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning. (Indregning af tab ved sideordnede aktiviteter).

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 2/11 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Martin Glerup (S):

Det sidste års tid har SEAS været en hyppig gæst på avisernes forsider og i andre medier. Som følge af sideordnede aktiviteter som tomatproduktion, havbrugsdrift og vindmølleproduktion har elselskabet opnået en negativ egenkapital på ca. 230 mio. kr. Denne negative egenkapital er SEAS efter selskabslovgivningen forpligtet til at få fjernet.

I september 1993 søgte SEAS Elprisudvalget om tilladelse til at indregne underskuddet i elprisen. Elprisudvalget gav SEAS denne tilladelse, men blev i december 1993 underkendt af Konkurrenceankenævnet. Der er ikke i den nuværende lovgivning mulighed for at give tilladelse til at indregne overskuddet i elpriserne - eller underskuddet, undskyld! Det andet må man godt. Formålet med L 31 er derfor at give SEAS hjemmel til at indregne dette underskud i elprisen.

Det kunne umiddelbart lyde, som om det blev dyrere for forbrugerne, men SEAS har oplyst, at hvis underskuddet indregnes over en periode på 15 år, vil det betyde en stigning i elprisen på ca. 0,5 øre pr. kWt. Da SEAS samtidig forventer en rationaliseringsgevinst, betyder det, at man faktisk ville være i stand til at nedsætte elprisen. Altså vil dette lovforslag ikke betyde forhøjede elpriser for forbrugerne.

Jeg vil dog godt understrege, at lovforslaget kun omfatter tab på sideordnede aktiviteter, der allerede er afsluttet, og at SEAS i praksis er det eneste elselskab, der vil være omfattet af lovforslaget.

Jeg mener, at dette lovforslag er den bedste løsningsmodel for SEAS, og jeg ser frem til det samarbejde, som SEAS har oplyst at man vil indgå med de øvrige sjællandske elselskaber om rationalisering, samt den øgede indflydelse, som de lokale kommuner vil få i elsamarbejdet.

Vi har i Socialdemokratiet noteret os, at lovforslaget ikke vil indebære hverken administrative eller økonomiske konsekvenser for staten.

Jeg skal derfor på vegne af Socialdemokratiet anbefale lovforslaget. Vi håber, at det kan få en hurtig gang igennem udvalget, sådan at vi på denne måde får behandlet en sag, der i udpræget grad er et eksempel på et godt indfald, som fik et dårligt udfald. Nu må vi se til, at det kan få en løsning.

Peter Hansen-Nord (V):

Vi må jo konstatere, at regeringen endelig langt om længe er vågnet op omkring håndteringen af SEAS-sagen.

Vi har fra Venstres side under behandlingen af L 238, elforsyningsloven, for ca. 1½ år siden i vores betænkningsbidrag inviteret til en løsning af SEAS' problem, uden at vi har set nogen reaktion fra regeringen. Det har i det forløbne 1½ år været direkte pinligt at overvære regeringens manglende håndtering af sagen, selv om vi har været mange, der har tilbudt os med råd og vejledning.

Fra Venstres side var vi positive over for de fusionsforhandlinger eller overtagelsesforhandlinger, som SEAS indledte med NESA. Vi så noget fremadrettet i disse forhandlinger både for forbrugerne og for den strukturelle tilpasning, som fremtidens liberale elmarked kræver, og også med henblik på at kunne opnå tilstrækkelige rationaliseringsmuligheder.

Denne løsning og disse fusionsforhandlinger opnåede som bekendt ikke tilstrækkelig opbakning i SEAS' repræsentantskab. Denne afgørelse i SEAS' repræsentantskab har vi heldigvis ikke nogen indflydelse på her i Folketinget, og det er vi faktisk glade for i Venstre.

Men vi valgte så, da man sagde nej til dette, at gentage vores tidligere fremsatte tilbud om at hjælpe selskabet, og det er det, vi nu gør ved at støtte L 31.

L 31 er isoleret set en lovændring alene med henblik på at afhjælpe tab på sideordnede aktiviteter, der har fundet sted frem til 1. oktober 1994, og det skaber således ikke nogen præcedens. Det er alene udtryk for et ønske om at hjælpe SEAS samt udtryk for, at den gældende elforsyningslov ikke giver juridiske muligheder for at afhjælpe dispositioner med store tab til følge, som selskabet har foretaget.

Samtidig er loven et eksempel på, at der trods store politiske forskelle altså kan findes løsninger på tværs af partiskel her i Folketinget.

Principielt er vi stærkt imod den slags ændringslovsforslag i Venstre, men denne sag frembyder så mange specielle elementer, at vi som sagt har valgt at dispensere lidt fra vores grundholdning, uden at vi i øvrigt ønsker gentagelser – hvilket, som jeg har sagt, loven heller ikke åbner mulighed for.

Vi har en række spørgsmål i det udvalgsarbejde, der følger herefter, til punkter, hvor vi føler, at loven ikke er klar nok, og vi forventer at få skabt klarhed over denne tvivl, fordi vi vil være sikre på, at alle ting nu er gravet ud af skabet, at alle ting er på plads, og at vi ikke om nogle måneder eller halve år støder på ting, som ikke er blevet tilstrækkeligt klarlagt ved behandlingen af dette lovforslag. På denne baggrund forventer vi et hurtigt udvalgsarbejde.

Vi håber også på baggrund af det bilag 31, vi lige har fået i Det Energifpolitiske Udvalg, at en notificering kan foregå forholdsvis hurtigt. Jeg kan se, at der i dette bilag er noteret en række problemsæt, som man i øvrigt også skal tage stilling til fra regeringens side, men vi regner med, at Karl van Merz har mulighed for at få det noticeret og godkendt i Kommissionen, uden at vi i øvrigt skal vente på den øvrige notificering af elforsyningsloven, som også er påkrævet. Så vi må sige, at som det ligger nu, er det regeringens ansvar. Lad dette være sagt som en sidebemærkning. Vi forventer, at det hurtigt bliver bragt på plads.

Jeg startede med at kritisere regeringen for smøleri og ubeslutsomhed i denne sag, men jeg vil også retfærdigvis rose vores nye energi- og miljøminister – eller også er det omvendt – for at have taget fat om sagen og skabt en brugbar løsning. Det tegner godt for det fremtidige energipolitiske arbejde.

Eva Møller (KF):

Jeg vil gerne om det foreliggende lovforslag starte med at sige, at det er et lovforslag, som hviler på principper, som vi i den konservative folketingsgruppe er inderligt imod. Vi har meget svært ved at se nogen gode og sunde principper i det foreliggende lovforslag.

Vi finder, at der er et element af tilbagevirkende kraft i lovforslaget. Det følger vel også klart af, at Konkurrenceankenævnet sagde nej til indregning i elpriserne, og at vi derfor nu står med en nødvendig ændring af elforsyningsloven. Man kan måske sige, at det er lidt efter det gode, gamle princip om, at det er lettere at få tilgivelse end at få tilladelse, og nu får man altså

tilgivelsen, fordi man ikke kunne få tilladelsen. Det er ikke et princip, vi hylder.

Vi mener heller ikke – og det har vi jo sagt gentagne gange, og vi vil gerne præcisere det her – at offentlige eller halvoffentlige virksomheder eller selskaber skal gå ind og konkurrere med det private erhvervsliv på områder, hvor disse offentlige eller halvoffentlige selskaber ikke har ekspertise. Og nu ser vi jo så, hvad det har ført til, at SEAS skulle ind i tomatavl, dambrug osv., som ikke var selskabets ekspertise: Nu mangler der 230 mio. kr., som vi skal have klaret på en eller anden led.

Jeg vil også gerne sige, at vi naturligvis har noteret os bemærkningerne fra ministeren og lovforslagets udformning, som siger, at dette her ikke får nogen betydning fremover; det er alene et lovforslag, som vedrører SEAS. Det er også helt rigtigt, sådan er det formuleret, og hvis ikke der er andre, der har tilsvarende lig i lasten, i skabet, eller hvor man nu har dem, så har det ikke anden betydning. Men jeg vil gerne sige, at hvis det nu skulle ske en gang til, at et selskab – det kunne være elselskab eller noget andet – står i den samme situation, så lur mig, om de ikke vil påpege, at den gang, da situationen opstod i SEAS, greb vi jo ind og hjalp. Derfor vil der altså kunne henvises til det, og det er vi bekymrede over.

Så har jeg gentagne gange hørt ministeren udtale – og det står også i bemærkningerne – at forbrugerne ikke kommer til at betale. Selvfølgelig kommer forbrugerne til at betale, for de 230 mio. kr. skal ind, og jeg vil gerne sige, at vi har i Det Konservative Folkeparti – måske i modsætning til ministeren, det ved jeg ikke – absolut ingen betænkeligheder ved, at det er forbrugerne, der skal betale. De er vel dybest set nærmest til det. Hvem skulle det ellers være? Det er dem, der har valgt og bakket op om bestyrelsen og de beslutninger, der blev truffet. Det er dem, der har undladt tilstrækkelig stærkt at støtte det forslag, som vi mener var det fornuftigste forslag på alle områder, administrativt, strategisk i relation til konkurrenceproblematikken og med hensyn til spørgsmålet om at være fremtidsrettet ud mod en åbenhed i EU, altså en fusionsmodel. Men sådan skulle det ikke være.

Vi mener altså ikke, at den model, ministeren her lægger frem, er den mest hensigtsmæssige, selv om han selv siger det. I den givne situation vil vi gerne medgive ministeren, at det er den mest hensigtsmæssige, men generelt er det ikke sådan.

Jeg har også en lang række spørgsmål, som jeg vil stille til ministeren. Jeg kan simpelt hen ikke forstå, at man mener, man i løbet af 15 år kan samle de 230 mio. kr. sammen, for det betyder, mener jeg, at man ser bort fra, at beløbet jo, hvis det havde været der, skulle have været forrentet i hele denne årrække, og rationaliseringsgevinsten opgør man kun til at være ca. 12-13 mio. kr. Så kan der spares nogenlunde det samme beløb på elprisen, men besparelsen på elprisen er efter min mening en besparelse, der først og fremmest kommer ind, fordi de sjællandske kraftværker samarbejder, dvs. at de øvrige forbrugere altså får den fulde besparelse, men det gør man ikke her.

Jeg kan heller ikke forstå, at rationaliseringerne ikke kunne være gennemført uden lovforslaget, og så ville forbrugerne have fået en besparelse.

Jeg vil også gerne høre – på trods af det seneste bilag i Det Energipolitiske Udvalg – hvad ministeren agter at gøre, hvis EU imod ministerens forventning ikke notificerer sagen, for så må vi vel erkende, at problemet skal løses, og vi kan ikke bare sådan vente.

Der skulle herefter ikke være nogen tvivl om, at der set med konservative øjne altså ikke er mange positive ting at sige om forslaget, men jeg vil da selvfølgelig tilkendegive, at vi vil gå aktivt og sagligt ind i udvalgsarbejdet – som også gerne set med vore øjne kan få lov at gå hurtigt – så vi får belyst problemerne.

Vi har nøje overvejet forslaget, og vi er nået frem til den konklusion, at alle de alternative scenarier, vi kan forestille os der vil komme ud af det, hvis man siger nej til ministerens forslag, er værre end forslaget, og med den begrundelse vil Det Konservative Folkeparti stemme for lovforslaget.

Anni Svanholt (SF):

Dette forslag handler jo om SEAS, og det er en sag, som vi i SF har været meget optaget af. Vi er meget godt tilfreds med, at den nye miljø- og energiminister så hurtigt tager sagen op og kommer med dette løsningsforslag, så SEAS har mulighed for at fortsætte som et egentligt, selvstændigt selskab. Det er faktisk det, vi i SF hele tiden har ment der skulle til i denne her sag og også har arbejdet hårdt for og presset på for, så det er vi meget glade for.

Jeg synes også, det er godt, at kommunerne og SEAS kommer ind i et nærmere samarbejde i forbindelse med denne løsning, og at det i øvrigt ikke betyder, at der skal forhøjede elpriser til.

Vi er altså kort sagt meget positive over for forslaget, men vil naturligvis gerne i udvalgsarbejdet kigge lidt nærmere på det. Helt overordnet støtter vi lovforslaget.

Kim Behnke (FP):

Denne sag har jo optaget mange spaltecentimeter her i Folketinget. Sidst vi havde en debat om den var den 10. maj 1994, og da var det en forespørgselsdebat rejst af SF. Forespørgselsdebatten kunne på daværende tidspunkt have resulteret i, at Folketinget havde vedtaget en dagsorden, som satte regeringen i sving med det projekt, vi nu har foran os. Det skete ikke.

I stedet var det sådan, at man på daværende tidspunkt fortsat fra regeringens side ønskede at feje problemet ind under gulvtæppet. Den daværende energiminister mente stadig, at Folketinget sådan set ikke havde noget at gøre i SEAS-sagen. Det beklager vi. Vi beklager, at den tidligere regering var så tilbageholdende med at fremsætte det forslag, som vi nu har foran os.

Allerede for halvandet år siden kunne vi rent faktisk i Folketinget have valgt denne her løsning, altså endnu længere tilbage end forespørgsdebatten i dette forår. På det tidspunkt formulerede SEAS' ledelse selv dette forslag. På det tidspunkt kunne Folketinget have kvitteret med at vedtage nærværende ændring af elforsyningsloven.

Fremskridtspartiet har hele vejen støttet det udspil, SEAS' ledelse selv er kommet med. Vi mener, at de folk, der sidder i den nuværende ledelse af SEAS, har været de bedste til at vurdere, hvad der rent faktisk skulle til. Men den tidligere regerings vægelsind har betydet, at man har fremprovokeret ekstra, ekstra, ekstra og ekstra mange repræsentantskabsmøder, udsigtsløse forhandlinger med NESA osv., alt sammen med det eneste formål, at tiden gik. Så for os er tiden nu inde til, at Folketinget reagerer, at Folketinget træffer den fornødne beslutning, og i den forbindelse hilser vi bestemt dette lovforslag velkommen.

Den nuværende minister vedstår jo på mange punkter arv og gæld. Arven er i dette tilfælde, at der skal ryddes op i denne sag, og derfor er det godt, at ministeren har taget initiativet.

En af de ting, som vi gerne vil have præciseret – ministeren kan gøre det allerede i dag fra talerstolen, eller vi kan få det opklaret under udvalgsarbejdet – er bemærkningerne om, at dette her alene gælder SEAS. Vi ved ikke, hvorfor da-toen 1. oktober 1994 er valgt, for os bekendt har

SEAS jo ikke haft fornyede udgifter i meget lang tid på de pågældende sideordnede aktiviteter. Derfor vil vi gerne vide, hvorfor man vælger datoen den 1. oktober. Vi kunne måske som den konservative ordfører, fru Eva Møller, være lidt bekymrede for, om der måske rundt omkring i andre elselskaber ligger projekter, som skal ind under den her lov. Men jeg forventer, at ministeren bekræfter, at det her kun vedrører SEAS.

Derudover er der spørgsmålet om de rationaliseringer, der skal opnås. Vi synes selvfølgelig, at det er prisværdigt, at SEAS har været i stand til at få sammenstrikket et rationaliseringsprojekt, som betyder, at man over ca. 15 år er i stand til at få tilbagebetalt gælden; men hvad er det egentlig for en gæld, der skal tilbagebetales? I forslaget står der, at det drejer sig om de ca. 230 mio. kr., men det har jo undervejs været sådan, at SEAS har frasolgt en del af aktiviteterne, f.eks. havbruget osv. Derfor vil vi også godt have oplyst, om det stadig væk er 230 mio. kr., som er den gæld, der skal betales; og hvis svaret er ja, hvor er så indtægterne fra de frasalg, der rent faktisk har fundet sted, blevet af, siden SEAS kom i vanskeligheder?

Men uanset om det nu er 230 mio. kr. eller måske kun 180 mio. kr., eller hvad ved jeg, skal pengene betales tilbage, og princippet om, at SEAS går ud og udnytter nogle rationaliseringsgevinster, er et godt og fornuftigt princip. Det bliver selvfølgelig forbrugerne i området, der i form af manglende nedsatte elpriser kommer til at betale regningen, men i den sidste ende er det jo også deres eget repræsentantskab, deres egne lokale folk, der har skabt problemerne.

Og dog. Det er jo sådan, at der har været indtil flere energiministre, som benyttede enhver chance til at lade sig fotografere i drivhusene dernede på Masnedø og smilende fortalte om, hvor fantastisk projektet var. Derfor ligger der også i Folketinget og endnu mere hos tidligere energiministre et både faktisk og moralsk ansvar for, at sagen opstod. Derfor forventer vi, at man ikke kun lokalt, men også centralt i Energi ministeriet har lært så meget af denne sag, at vi aldrig nogen sinde igen skal opleve et tilsvarende projekt og tilsvarende problemer. I den forbindelse kan vi jo så passende afvente, hvad der kommer af udspil fra regeringen i forhold til de sideordnede aktiviteter, man gerne ville have haft at elværkerne skulle indlede, men hvor EU foreløbig har sagt nej.

Til slut: Fremskridtspartiet støtter selvfølgelig lovforslaget, og vi vil gøre alt, hvad vi kan for, at det får en hurtig og nem udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at grundtanken om, at man kan drive et gartneri ved hjælp af kølevand fra et kraftværk, er en god idé. At man så driftsmæssigt og finansieringsmæssigt er kommet ud i en situation, som vi nu ser resultatet af, er en anden sag.

Men jeg vil godt sige både til hr. Kim Behnke, fru Eva Møller og hr. Peter Hansen-Nord, at vi hele tiden fra Socialdemokratiets side har ment, at det i denne her situation var rimeligt at undersøge alle alternativer til bunds, vende hver en sten i sagen, forhandle med NESAs, forhandle en kommunal model, forhandle hver eneste udvej, som man kunne finde på. Nu er vi så kommet til et tidspunkt, hvor vi må sige, at mulighederne ser ud til at være udtømt. Derfor er det også udmærket og fornuftigt af de borgerlige partier at gå ind for forslaget.

Men det skal jo ikke være sådan, at man automatisk kan komme til regeringen med sådan et problem, som regeringen jo er uden skyld i, og så bliver det slettet med et pennestrøg. Man skal belyse alle muligheder. Dette er sket nu, og den nuværende energiminister har så kastet al sin energi ind i at få sagen løst til alles tilfredshed; og det synes jeg ikke skal fordunkles af, at SEAS har været ude i en vanskelig situation.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det gode danske mundheld: »Skomager, bliv ved din læst!« – ikke ved din hest, som nogle tror, det hedder – gælder jo altså også i det her tilfælde. Hvis man nede på Masnedø havde ladet lokale erhvervsgartnere stå for gartneriet, kan det godt være, at det ikke var blevet så stort og så flot, og det kan godt være, at ministrene ikke havde haft nær så mange invitationer til at komme ned og røre ved tomaterne, men så havde vi måske ikke haft det problem, som vi står med i dag. Derfor er denne sag et godt eksempel på, at man rundt omkring på elværkerne altså skal kende grænserne for, hvad man skal beskæftige sig med.

Det er ikke fair af hr. Martin Glerup så at hævde – i hvert fald ikke over for Fremskridtspartiet – at det er fint nok, at vi nu støtter forslaget. Lige fra den første gang, hvor den nuværende ledelse i SEAS henvendte sig til Folketingets Energipolitiske Udvalg, sagde vi, at den lokale løsning, de havde formuleret, og som vi i dag ser formuleret som et lovforslag, syntes vi

var en god idé. Vi stillede i stribevis af spørgsmåle om, hvorvidt den tidligere minister var i stand til administrativt at løse det her problem, og fik at vide, at det kunne man ikke. Der var en forespørgselsdebat den 10. maj 1994, og de, der har læst forhandlingerne, vil kunne nikke genkendende, når jeg siger, at da var vores forslag stadig væk denne her løsning. Så der har ikke fra vores side manglet opbakning bag den løsning, som SEAS' ledelse selv formulerede.

At man så måske har haft et politisk behov for at få afprøvet nogle andre muligheder, er selvfølgelig fair nok; men der er gået urimelig lang tid med det her. Vi skal jo huske på, at der er i hundredevis, ja, i tusindvis af elforbrugere i området, som i al den tid har været usikre på, hvad der egentlig blev udgangen på dette. Og derfor skal vi altså se at blive færdig med sagen.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det er også hr. Martin Glerups indlæg, der kalder mig herop. Hr. Martin Glerup understreger, at nu har vi undersøgt sagen meget grundigt og har vendt hver en sten; jeg kan kun udtrykke ønsket om, at det så vil ske i al den lovgivning, der nu kommer fra regeringen. Der er i hvert fald gået 1½ år, siden alle andre var klar over, at elforsyningsloven ikke kunne løse dette problem. Det tegner godt for de kommende par år, hvis man vil undersøge sagerne så grundigt – vel vidende allerede for 1½ år siden, at der ikke var mulighed for at løse denne sag på den måde.

Jeg vil godt lige også – hvis ministeren har mulighed for at svare på det – gentage nogle af de ting, som er blevet sagt her netop om, at vi nu skal være helt sikre på, at vi har fået alle tingene på bordet. Vi skal være helt sikre på, at der ikke fra den 1. oktober 1994, som beskrevet i lovforslaget, og til loven træder i kraft er et tab. Alene forrentningen af det konstaterede tab fra perioden, som er beskrevet i lovforslaget, og indtil loven kan træde i kraft, må jo regnskabs-teknisk frembære en tabssituation, en forrentning, et eller andet.

Det er med disse ting, hr. minister, at vi siger, vi må være helt på det rene med, at der nu er ryddet helt op. Det gælder også det spørgsmål, fru Eva Møller stillede, om andre selskabers situation, hvis de nu kommer med nogle hurtige tabstal, som de har haft inden 1. oktober, som beskrevet i lovforslaget. Hvorledes stiller vi os til dem? Disse ting er altså det, der er udestående.

Dorit Myltoft (RV):

Partiets ordfører i denne sag, fru Elsebeth Gerner Nielsen, kan ikke være til stede, og derfor skal jeg fremføre følgende synspunkter:

I meget lang tid har både forbrugerne inden for SEAS' forsyningsområde og medarbejderne i SEAS levet i stor uvished om selskabets fremtid.

Baggrunden er, som alle ved, det såkaldte tomateventyr, en lidt spottende betegnelse for en sideordnet aktivitet i et selskab, som mange politikere og miljøengagerede for få år siden betegnede som et af landets mest fremsynede – fremsynet, fordi SEAS netop formåede at følge tidens miljøtrend, formåede at udnytte energien bedre til fordel for miljøet. Siden, da det så gik galt, har mange haft travlt med at smide de rådnede tomater fra sig.

I Det Radikale Venstre synes vi selvfølgelig også, det er ærgerligt, at det gik galt. På den anden side må man acceptere, at forsøgs- og udviklingsarbejde ikke altid bærer den frugt, man havde håbet på.

Det, vi kan lære af det såkaldte tomateventyr, er selvfølgelig, at vi i fremtiden skal sørge for at skulle tingene ad. Ét er at producere, transmittere og distribuere el, noget andet er at producere tomater og engagere sig i andre former for sideordnede aktiviteter. Fordi man er dygtig til at producere el, er det ikke sikkert, at man kan styre et tomatgartneri.

Det er yderst beklageligt, at det bliver forbrugerne, som kommer til at betale for at rette økonomien i SEAS op. På den anden side har SEAS lovet, at elpriserne ikke vil stige, takket været rationaliserings- og effektiviseringsgevinster. Men det siger sig selv, at under normale omstændigheder ville kunderne i SEAS' forsyningsområde have fået fordel af besparelserne, altså lavere priser. Det får de ikke nu; til gengæld beholder de deres lokale elforsynings-selskab. Forbrugerne på Sydhavsøerne har stadig fod under egne master, hvilket betyder meget for et område, som desværre ikke ligefrem er præget af vækst og udvikling.

På den baggrund kan Det Radikale Venstre tilslutte sig lovforslaget, og vi vil samtidig opfordre til, at SEAS' bestyrelse i de kommende år tager ansvar for at rette økonomien meget alvorligt op.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Vi så egentlig gerne, at de sideordnede aktiviteter var nogle af hovedaktiviteterne for selskaberne.

Vi ser frem til, at elskaberne i fremtiden for det meste får leveret vindmølle- og anden vedvarende energi, og vi ser også frem til, at overskudsvarmen bliver brugt fornuftigt og tæt på elskaberens kraftvarmeværker eller elværker. Derfor er det yderst beklageligt, at det har vist sig, at det aktuelle projekt ikke kunne hænge økonomisk sammen. Vi håber ikke, det vil bevirke, at elskaberne fremover ikke tager lignende initiativer til at få udviklet vedvarende energikilder og genbruge spildvarmen fra elværkerne, for det er utrolig vigtigt.

Det blev sagt som begrundelse for, at forslaget ikke vil medføre højere elpriser, at man vil hente udgifterne hjem gennem rationaliseringer. Så kunne man passende spørge: Hvorfor har ledelsen af SEAS ikke gjort det for længe siden? Så kunne det have betydet en nedgang i elpriserne, og så kunne vi på det tidspunkt have taget stilling til, hvordan underskuddet kunne dækkes, så aktiviteterne kunne have fortsat. Men nu bliver Folketinget sat over for et fait accompli, hvor det har udartet sig til et tab på 230 mio. kr.

Det blev også nævnt, at kommunen skal inddrages. Vi synes, at brugerne skal have en demokratisk kontrol med, hvad der sker i selskabet, for vi er overbevist om, at hvis det havde været tilfældet, havde sagen heller ikke fået lov til at udvikle sig så hysterisk, som den har gjort.

Fru Eva Møller fra Det Konservative Folkeparti siger, at det skyldes, at man bevæger sig ud på det private marked og producerer noget, som private producenter er bedre til. Jeg vil sige til fru Eva Møller, at hvis DEG - Dansk Erhvervsgartnerforening - havde været bare en smule positiv over for projektet og ikke havde gennemtruffet, at tomaterne i perioder skulle afsættes i f.eks. Sverige, havde det også haft en langt bedre chance. Det var professionelle gartnere, der drev det, og der er ikke nogen, der har sagt, at selve driften var særlig dårlig.

Hvis man begynder på lignende initiativer, skal man selvfølgelig samarbejde med DEG; men problemet er, at DEG via deres afsætningsorganisationer stort set har et monopol på afsætningsmarkedet her i landet. Jeg vil sige, at tomatgartneriet har haft ublu konkurrencevilkår i forhold til den private tomatindustri og ikke omvendt, og det har medført en økonomisk katastrofe.

Så til spørgsmålet: Hvor er de 230 mio. kr. egentlig blevet af? Kan vi ikke få belyst under den senere udvalgsbehandling af forslaget, hvordan de egentlig er forsvundet, og hvor de er blevet af?

Og hvad nu, hvis den produktion, der fortsætter i væksthuset, giver et dundrende overskud? Burde det ikke være med til at bidrage til at dække det underskud, der har været indtil nu? Burde det ikke være sådan, at andre end elforbrugerne skal være med til det? Burde der ikke være nogle restriktioner på den måde, man udliciterer driften af væksthuset på senere hen?

Med disse bemærkninger vil vi gerne erklære os positive over for fremme af forslaget. Der er desværre et fait accompli i den givne situation, men vi mener, det vil få nogle uheldige perspektiver, hvis sagen standser udviklingen af vedvarende energi og elværkernes anvendelse af genbrugsvarme.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg skal blot for god ordens skyld sige til Enhedslistens ordfører, at Det Konservative Folkeparti naturligvis ikke er modstander af, at man udnytter overskudsvarmen eller på anden vis sikrer, at driften bliver så god som mulig, og vi er heller ikke imod, at man udnytter vedvarende energi eller lignende. Men man kunne jo godt have valgt den løsning, at man havde solgt overskudsvarmen til nogle professionelle gartnere og ladet dem tage sig af tomatavlen, for så ville man have konstateret, at der ikke havde været økonomi i det.

Det, der er sket nu, er jo, at man har investeret, så vidt jeg husker, 150 mio. kr. i det tomatprojekt og efterfølgende solgt det for noget i retning af en fjerdedel af det beløb. Nu viser det sig, at det løber ganske udmærket rundt, og det er jo den store problemstilling: at man begynder at lade offentlige og halvoffentlige virksomheder blande sig i det private erhvervsliv på områder, som de ikke har forstand på.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg skal sige tak til ordførerne for modtagelsen af lovforslaget, og så skal jeg glæde mig over, at det i en kontroversiel sag er lykkedes at samle hele Folketinget om at gøre noget, som løser problemet. Det siger jeg tak for.

Om der har været udvist vægelsind i den tidligere regering, synes jeg er lidt vanskeligt for mig at kommentere. Jeg tror imidlertid, man skal lytte til det, hr. Martin Glerup har sagt om den sag, og i øvrigt notere sig, at min forgænger af gode grunde ikke kan være til stede her i dag og forsvare sig.

Jeg kan kun sige, hvordan situationen så ud, da jeg overtog Energiministeriets ansvarsområde. For mig var der ingen tvivl om, at det var nødvendigt med et lovinitiativ. NESA-løsningen var brudt sammen som følge af manglende flertal i repræsentantskabet i SEAS, og vi havde ikke engang haft sikkerhed for, hvis den løsning var gået igennem, at den var juridisk holdbar, idet adskillige tilkendegivelser antydede, at det var tvivlsomt, om den ville være i overensstemmelse med lovgivningen. Jeg har den opfattelse, at hvis lovgivningen giver anledning til, at man ikke kan finde den rigtige løsning, er det Folketingets og regeringens opgave i fællesskab at lave lovgivningen om. Det er dét, vi har Folketinget til, nemlig at diskutere, hvilke ændringer der skal ske i lovgivningen for at løse problemerne.

Derfor fremsatte vi lovforslaget, og forinden havde vi selvfølgelig konsulteret ordførerne for de partier, som har været blandet ind i sagen undervejs. Jeg var glad for, at jeg på et meget tidligt tidspunkt kunne notere mig en positiv holdning til at få løst problemet.

Det var også nødvendigt at tale med SEAS' ledelse og gøre det klart, at hvis Folketinget skulle træde til, måtte det være på nogle skrappe betingelser. For det første måtte forbrugerne ikke komme til at betale gennem prisforhøjelser; for det andet skulle der gennemføres de fornødne rationaliseringer, der f.eks. kunne opnås gennem et bedre samarbejde med NESA, og endelig for det tredje skulle man sikre en bedre kommunal forankring af SEAS og et bedre samarbejde med kommunerne i området.

Jeg fik en meget positiv reaktion fra SEAS' ledelse, og jeg er overbevist om, at de tre betingelser vil blive opfyldt: både samarbejdet med NESA, at man som udgangspunkt i denne sag ikke gennemfører prisforhøjelser, og endelig for det tredje at man sikrer en bedre kommunal forankring. Jeg ved, at man ikke er færdig med forhandlingerne om det sidste punkt, men jeg vil gerne understrege, at det for regeringen er helt afgørende, at der findes en løsning. Vi ser frem til resultatet af det SEAS-bestyrelsesmøde, der er indkaldt til i næste uge; vi forventer, at det får et positivt udfald, så der kan findes frem til en ordening med kommunerne i området.

Jeg skal i øvrigt sige, som flere ordførere også har gjort opmærksom på, at denne sag har et EF-aspekt, idet EF har interesseret sig meget for den. Jeg følte, det var rigtigt at tage direkte ned og forhandle med kommissæren på området, Karel van Miert, som jeg har kendt gennem

mange år, og under de forhandlinger lykkedes det at nå frem til en forståelse. Der har også på embedsmandsplan været forhandlinger, og det foreløbige resultat har vi set i Karel van Mierts brev til mig, som jeg har oversendt til Det Energpolitisk Udvalg. Der tegner sig ikke bare en løsning og tilslutning til hovedideen i lovforslaget, men der gives også tilsagn om en hurtig behandling dernede, og det sidste er næsten lige så vigtigt som det første.

Jeg skal understrege, at der også på andre områder er sket en række gennembrud, som jeg synes vi kan notere os med tilfredshed. Det ser ud til, at elselskaberne får mulighed for sideordnede aktiviteter, uden at vi kommer i en SEAS-lignende situation i fremtiden, for jeg synes, det fremgår af brevet fra Karel van Miert, at vi kan finde en løsning på det felt.

Derfor vendte jeg tilbage til Folketinget med dette lovforslag. Nu får vi de ændringer, som er nødvendige for at komme igennem i forholdet til EF og omsider sætte den lov i kraft, som Folketinget vedtog helt tilbage i juni 1993, og som Hendes Majestæt i sin allerhøjeste nåde tiltrådte efterfølgende.

Jeg kan også sige til Folketinget, at alt tyder på, at vi nu har en løsning på råstofforvaltnings-spørgsmålet på Grønland.

Hvis man skal lægge tingene sammen, synes jeg, at der på en række af de store udestående spørgsmål tegner sig en energipolitisk løsning, som jeg er sikker på at et meget bredt flertal i Folketinget vil bakke op og støtte.

Det er klart, at det virkelige besværlige punkt, vi har tilbage, er den fremtidige indretning af såvel et fælles elmarked som et fælles gasmarked i Europa. Regeringen vil naturligvis gå meget aktivt ind i forhandlingerne og på et tidligt tidspunkt sikre de danske interesser, både forsyningsmæssigt og miljømæssigt.

Så vil jeg gå over til ordførernes indlæg og for det første svare de ordførere, der har spurgt om Europa-Kommissionens holdning. Den fremgår af brevet fra Karel van Miert, og vi er stadig optimister med hensyn til at få en hurtig tilbage-melding fra Delors-Kommissionen, så vi hurtigt kan få vedtaget forslaget.

Med hensyn til fru Eva Møllers ideologiske bravade, der gav indtryk af, at vi stod lige foran et folketingsvalg og ikke lige havde lagt et bag os, skal jeg i al venskabelighed gøre opmærksom på, at den tidligere regering – altså den regering, som hr. Poul Schlüter ledede – hyldede SEAS for dets initiativer, og skiftende energimi-

nistre fra den samme regering har hyldet SEAS for selskabets fremsynede initiativer på dette område. Er sandheden ikke den, at man er utilfreds hos De Konservative med, at det ikke gik så godt – at det ikke lykkedes? Det kan der være mange grunde til. Det har sikkert været for dyrt et anlæg, erhvervsgartnerne har lagt hindringer i vejen, og hvad ved jeg. Men man kan vel ikke udlede af SEAS-sagen, at det ikke er fornuftigt, at offentlige virksomheder driver forretning i visse situationer? Hvis man ser på pengeinstutterne, kan man jo finde en masse private virksomheder, som har givet dundrende under-skud, uden at man af den grund kan sige, at private ikke kan drive produktionsvirksomhed i Danmark.

Jeg tror, det er klogt at forholde sig pragmatisk til disse spørgsmål og sige, at dér, hvor private kan gøre tingene bedst, skal det selvfølgelig være dem, der gør det, og dér, hvor det offentlige kan træde ind i en fornuftig rolle i et samspil med private interesser, bør det også være muligt, naturligvis under forudsætning af – og det vil jeg gerne understrege i denne forbindelse – at man ikke bare kan vælte en tabsrisiko over på forbrugerne eller skatteyderne. Det må foregå på kommercielle vilkår, og derfor har det været os meget magtpåliggende at snøre det ind, så dette lovforslag kun drejer sig om SEAS.

Jeg vil gerne sige til Folketinget, at min besked til de embedsmænd, der har hjulpet mig rent teknisk med at lave lovforslaget, har været, at der kun måtte være tale om en ordning, der gjaldt for SEAS. Det er den sag, Folketinget har forholdt sig til, og det er den sag, Folketinget stiller sig positivt over for at løse. Det skal ikke være en nyordning, som kan dække en hel masse andre tab ind, og den 1. oktober 1994 er en absolut sikker grænse i så henseende. Men jeg skal gerne uddybe dette spørgsmål over for hr. Peter Hansen-Nord i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Så skal jeg endelig sige, at regeringen under udvalgsarbejdet vil medvirke til at give hurtige og grundige svar på de spørgsmål, man stiller, så forslaget kan træde i kraft på et sådant tidspunkt, at SEAS ikke bliver påført nye tab. Det er jo rigtigt – jeg tror, det var hr. Kim Behnke, som fremførte det – at der løber renter på i hele perioden, og jeg kan også love hr. Kim Behnke, at vi undervejs i udvalgsarbejdet vil besvare de 3-4 nok så kontante spørgsmål, hr. Kim Behnke stillede. Det skal ske, det lover jeg.

Jeg vil gerne slutte med at sige tak til Folketingets partier for den meget positive modtagelse og glæde mig over, at det er lykkedes at finde en løsning, som vi alle kan tilslutte os.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Energipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 32: Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til elproduktion.

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 2/11 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Martin Glerup (S):

Da Folketinget i december 1991 vedtog loven om tilskud til elproduktion, var det for at styrke en miljøvenlig produktion af elektricitet. Man ønskede at producere el på basis af vedvarende energikilder og naturgasfyret decentral kraftvarme ved at kompensere disse produktionsformer for den nylig indførte CO₂-afgift. Desværre sneg der sig en lille uhensigtsmæssighed ind i loven, og det er netop den, vi skal have rettet nu.

Betingelsen for at få tilskud til elproduktion er ifølge den gældende lov for det første, at elektriciteten produceres på basis af vedvarende energi eller naturgas, og for det andet at elektriciteten leveres til forsyningsnettet. Det er netop den omstændighed, vi skal kigge på, fordi bestemmelsen om levering til forsyningsnettet har vist sig at sinke udbygningen af især den industrielle kraftvarme- og elproduktion. Det er nemlig sådan, at der i de fleste tilfælde ikke er